

Examen HAVO

2011

tijdvak 1
maandag 16 mei
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 33 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 65 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Scooterland is een handelsonderneming die uitsluitend via internet scooters levert aan de consument. Scooterland heeft geen eigen winkel. Scooterland levert meerdere merken en types scooters. Het type in de afbeelding is een Grande Retro.

Kleuren: zwart, wit, zwart/wit

Gratis thuisbezorgd in geheel Nederland, 1 jaar garantie aan huis

Catalogusprijs: € 1.574,-

Scooterland Internetprijs: € 1.524,-

De Grande Retro kan contant worden betaald of in termijnen.

Bij betaling in termijnen wordt de scooter direct bij aflevering uw eigendom.
De termijnbedragen voor deze scooter zijn:

Termijnbedrag per maand	Aantal termijnen
€ 32,26	72 maanden
€ 37,64	60 maanden
€ 43,74	48 maanden
€ 54,10	36 maanden
€ 75,13	24 maanden

Let op! Geld lenen kost geld.

Alle genoemde bedragen zijn inclusief 19% btw.

bron: www.scooterland.nl (aangepast)

De prijs die Scooterland hanteert, ligt onder de prijs van een scooterhandelaar die een eigen winkel gebruikt. Scooterland rekent met een brutowinstopslag van 30% op de inkoopprijs van haar scooters.

- 2p **1** Bereken de brutowinst per Grande Retro die Scooterland bij contante verkoop behaalt.

Een consument bestelt via internet bij Scooterland een Grande Retro. Hij kiest voor betaling in 60 maandelijkse termijnen.

- 2p **2** Is hier sprake van huurkoop of van koop op afbetaling? Motiveer het antwoord.
- 2p **3** Bereken de totale kredietkosten wanneer de klant kiest voor betaling in 60 maandelijkse termijnen.
- 2p **4** Geef twee redenen waarom Scooterland bij betaling in termijnen een bedrag aan kredietkosten in rekening brengt aan de consument.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 5.

Café “De Wijde Blik” is een eenmanszaak die tot 2008 volgens de eigenaar goede financiële resultaten behaalde.

Per 1 juli 2008 is de Tabakswet in werking getreden die ook op de horeca van toepassing is. Een gedeelte van deze wet is in informatiebron 1 opgenomen.

Als gevolg van deze Tabakswet werd het roken ook in café “De Wijde Blik” verboden.

Dit leidde tot minder klanten waardoor de omzet en ook de nettowinst van café “De Wijde Blik” flink daalden.

In eerste instantie probeerde café “De Wijde Blik” de winstdaling te voorkomen door in 2008 een verwarmd buitenterras aan te leggen. Dit had onder andere een stijging van diverse kosten, zoals energiekosten, schoonmaakkosten en onderhoudskosten, tot gevolg.

- 2p **5** Noem twee andere voorbeelden van kosten die door deze investering zullen toenemen.

In informatiebron 2 staan enige financiële gegevens van café “De Wijde Blik”.

- 2p **6** Bereken de verwachte nettowinst van café “De Wijde Blik” over 2010.

Ondanks dat er in de jaren 2003 tot en met 2010 sprake is van een nettowinst is volgens informatiebron 2 het eigen vermogen van café “De Wijde Blik” in die periode niet veranderd.

- 1p **7** Geef hiervoor een verklaring.

- 1p **8** Bereken het eigen vermogen van café “De Wijde Blik” per 1 januari 2003 (*zie formuleblad*).

Het verwarmde buitenterras heeft niet geleid tot een verbetering van de gewenste resultaten. De eigenaar van café “De Wijde Blik” zoekt nieuwe mogelijkheden voor het café. Een samenwerking met de plaatselijke korfbalvereniging, waarvan de kantine direct is gevestigd naast café “De Wijde Blik”, zou uitkomst kunnen bieden (*zie informatiebron 3*).

De eigenaar van het café gaat onderzoeken of deze samenwerking mogelijk is en of de resultaten hierdoor zullen verbeteren. Hiertoe worden de verwachte financiële gevolgen van de samenwerking voor het jaar 2011 in kaart gebracht.

In informatiebron 4 zijn de loonkosten van het personeelslid van café “De Wijde Blik” opgenomen.

- 1p **9** Behoren deze loonkosten in deze situatie tot de constante of tot de variabele kosten van café “De Wijde Blik”? Motiveer het antwoord.

Verwachte extra kosten ten gevolge van de samenwerking met de korfbalvereniging

- 3p 10 Bereken voor café “De Wijde Blik” voor 2011 de verwachte toename van de totale afschrijvingskosten als gevolg van deze samenwerking.
- 2p 11 Bereken voor café “De Wijde Blik” voor 2011 de verwachte toename van de totale kosten als gevolg van deze samenwerking.

Verwachte extra opbrengsten ten gevolge van de samenwerking met de korfbalvereniging

- 3p 12 Bereken voor café “De Wijde Blik” voor 2011 de verwachte toename van de opbrengsten, na aftrek van de sponsoring, als gevolg van de samenwerking. Maak hierbij gebruik van de informatiebronnen 3 en 5.

Financiering van de verbouwing

Voor de financiering van de verbouwing zal de eigenaar van het café van zijn privérekening op 1 januari 2011 een bedrag van € 45.000,- op de bankrekening van het café storten.

- 1p 13 Bereken het eigen vermogen van café “De Wijde Blik” op 1 januari 2011.

Conclusie

De eigenaar van café “De Wijde Blik” gaat ervan uit dat, behalve de mogelijke extra winst als gevolg van de samenwerking met de vereniging, in 2011 geen andere wijzigingen zullen optreden in de nettowinst ten opzichte van 2010.

- 2p 14 Geef door middel van een berekening aan of het verwachte rendement van het eigen vermogen over 2011 voldoet aan de in informatiebron 2 vermelde financiële doelstelling (*zie formuleblad*).

Opgave 3

Veel particulieren hebben in het verleden te hoge hypothecaire leningen afgesloten.

Doordat deze particulieren vaak niet meer konden voldoen aan de hoge financiële verplichtingen, moesten de kredietverstrekkers op de verstrekte leningen afschrijven.

- 2p **15** Welke invloed hebben deze afschrijvingen op de solvabiliteit (verhouding eigen vermogen en vreemd vermogen) van deze kredietverstrekkers? Motiveer het antwoord.

Annelies en Berko zijn een jong echtpaar dat zich oriënteert op de woningmarkt. Het gezamenlijke bruto jaarinkomen van Annelies en Berko bedraagt € 52.000,-. Zij willen een huis kopen met een koopprijs van € 230.000,- (exclusief 10% bijkomende kosten). Zij willen het gehele aankoopbedrag financieren met een 5% hypothecaire lening. Bij dit interestpercentage is hun bank bereid om maximaal 4,5 keer het bruto-jaarinkomen (de "leennorm") aan Annelies en Berko uit te lenen.

- 3p **16** Is het bruto jaarinkomen van Annelies en Berko toereikend om de aankoop van het huis geheel te financieren met deze 5% hypothecaire geldlening? Motiveer het antwoord met een berekening.

De "leennorm" hangt mede af van de hoogte van het interestpercentage op een verstrekte lening. Wanneer het interestpercentage op de lening verandert door een verandering van het algemene interestpercentage in de economie, zal de bank ook de leennorm aanpassen.

- 2p **17** Zal de bank de "leennorm" verhogen of verlagen wanneer het interestpercentage op de verstrekte leningen stijgt? Motiveer het antwoord.

Annelies en Berko besluiten om het maximaal mogelijke bedrag van de bank te lenen en het eventueel ontbrekende bedrag uit eigen middelen te betalen. Zij zullen het geleende bedrag aan het einde van de looptijd in een keer aflossen. Voor het berekenen van de netto maandlasten houden zij rekening met een gemiddeld inkomstenbelastingtarief van 42%. De maandlasten bestaan onder andere uit interestlasten.

- 3p **18** Bereken de maandelijkse netto interestlasten van de hypothecaire lening voor Annelies en Berko.

Opgave 4

Het dagblad KRANT hanteert de volgende abonnementsprijzen voor 2011:

- per maand € 29,-;
- per kwartaal € 82,-;
- per halfjaar € 154,-;
- per jaar € 300,-;
- het abonnementsgeld dient vooruitbetaald te worden door middel van automatische incasso of door middel van een toegestuurde acceptgirokaart. Voor de acceptgirokaart geldt een toeslag van € 2,-;
- de abonnementen worden zonder tegenbericht automatisch verlengd.

- 1p **19** Wat is het voordeel voor KRANT, indien het abonnement wordt betaald via automatische incasso in plaats van via een acceptgirokaart?

Piet Niemeijer betaalde tot nu toe zijn abonnementsgeld per halfjaar door middel van een acceptgirokaart. Hij geeft KRANT toestemming om vanaf 1 januari 2011 jaarlijks zijn abonnementsgeld automatisch te incasseren.

- 3p **20** Bereken de contante waarde op 1 januari 2011 van het voordeel voor Piet in 2011, als hij verandert van betalingswijze. Houd hierbij rekening met 1,5% samengestelde interest per halfjaar.

KRANT stelt elke maand een balans en resultatenrekening op en gebruikt daarbij in haar administratie onder andere de posten:

- Bank
- Crediteuren
- Debiteuren
- Nog te betalen bedragen
- Nog te ontvangen bedragen
- Onderhoudskosten
- Opbrengsten abonnementen
- Vooruitbetaalde bedragen
- Vooruitontvangen bedragen

KRANT incasseert op 1 januari 2011 het abonnementsgeld van Piet voor 2011. Daardoor zal naast de post Bank nog een balanspost veranderen.

- 2p **21** Noem deze balanspost en motiveer of deze post debet of credit op de balans voorkomt.

KRANT heeft een langlopend contract voor onderhoud van één van haar machines. KRANT betaalt hiervoor aan het begin van elk kwartaal een bedrag van € 2.400,- voor de komende 3 maanden.

- 2p **22** Is hierbij voor KRANT sprake van een afnemers- of een leverancierskrediet? Motiveer het antwoord.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 6 en 7.

Bierbrouwer SABMiller wilde een concurrent op de biermarkt, Grolsch, overnemen. Op 19 november 2007 maakt SABMiller de hoogte van haar overnamebod op Grolsch bekend. Dit leidde onmiddellijk tot een stijging van de beurskoers van de aandelen van Grolsch (*zie informatiebron 6*).

- 2p **23** Leg uit waarom het bekendmaken van het bod door SABMiller heeft geleid tot een stijging van de beurskoers van het aandeel Grolsch.

In de periode voorafgaand aan 19 november 2007 vonden uitvoerige beraadslagingen plaats tussen de Raad van Commissarissen (RvC) van Grolsch en de Raad van Bestuur van Grolsch over de te voeren strategie. De RvC heeft met inachtneming van de belangen van alle stakeholders (belanghebbenden) zoals de aandeelhouders en medewerkers van Grolsch, geadviseerd het bod van SABMiller te accepteren.

- 2p **24** Noem nog een andere groep stakeholders van Grolsch en geef hierbij aan wat het belang van deze stakeholders kan zijn bij de eventuele overname van Grolsch.

- 2p **25** Is formeel de goedkeuring van de RvC van Grolsch vereist voor het realiseren van de overname door SABMiller? Motiveer het antwoord.

De kerncijfers van Grolsch (*zie informatiebron 7*) laten zien dat SABMiller een bod heeft uitgebracht op een gezond bedrijf. Zo blijkt onder andere uit deze cijfers dat de solvabiliteit van Grolsch al enkele jaren stijgende was.

- 2p **26** Uit welk kerncijfer blijkt de gestegen solvabiliteit van Grolsch in de periode 2005-2007? Motiveer het antwoord.

Het bod van € 48,25 per aandeel Grolsch ligt ruim boven de intrinsieke waarde per aandeel Grolsch.

- 3p **27** Bereken hoeveel procent het bod per aandeel boven de intrinsieke waarde per aandeel op 31 december 2007 ligt.

Begin februari 2008 was de overname een feit en werd de beursnotering van het aandeel Grolsch beëindigd.

- 1p **28** Om welke reden wordt na de overname de notering van het aandeel Grolsch op de beurs beëindigd?

SABMiller beschikte over 1 miljard euro aan liquide middelen op het overnamemoment en wenste de overname hiermee geheel te financieren.

- 2p **29** Toon met behulp van een berekening aan of SABMiller de overname geheel heeft kunnen financieren met haar liquide middelen.

Opgave 6

Handelsonderneming De Vries en Co handelt in het product Smart.

Op 1 oktober 2010 waren de volgende gegevens van het product Smart bekend:

– technische voorraad	2.400 stuks
– in bestelling bij leveranciers	1.750 stuks
– nog af te leveren aan klanten	625 stuks

In de maand oktober 2010 hebben de volgende activiteiten plaats gevonden:

– inkoopcontracten afgesloten voor	800 stuks
– verkoopcontracten afgesloten voor	1.500 stuks
– in het magazijn ontvangen	900 stuks
– uit het magazijn afgeleverd	1.250 stuks

Er wordt alleen volgens contracten ontvangen en afgeleverd .

- 2p **30** Bereken de economische voorraad in stuks op 1 oktober 2010.
- 2p **31** Bereken de hoeveelheid Smart die op 31 oktober 2010 nog door De Vries en Co afgeleverd moet worden.

Op 31 oktober 2010 bedraagt de economische voorraad van het product Smart 2.825 stuks. Bij haar inkoopbeleid houdt de handelsonderneming voortdurend rekening met verwachte prijsveranderingen.

- 2p **32** Speculeert de handelsonderneming gedurende de maand oktober op een prijsstijging of op een prijsdaling? Motiveer het antwoord.

In deze opgave wordt gesproken over de technische voorraad en de economische voorraad.

- 1p **33** Welke van deze wordt gebruikt voor de bepaling van de waarde van de voorraad die op de balans vermeld staat?

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.